

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 1, 37, 40¹, 47, 51, 87, 95², 109¹, 110, 122⁴ STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 110², 110³, 110⁴, 118² STRAIPSNIAIS IR 110² STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 29, 243¹, 251, 304², 308¹, 310, 589 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 243², 270² STRAIPSNIAIS IR 243¹ STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 1, 37, 40¹, 47, 51, 87, 95², 109¹, 110, 122⁴ straipsnių ir priedo pakeitimo, Įstatymo papildymo 110², 110³, 110⁴, 118² straipsniais ir 110² straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 29, 243¹, 251, 304², 308¹, 310, 589 straipsnių ir priedo pakeitimo, Kodekso papildymo 243², 270² straipsniais ir 243¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas (toliau – Kodekso projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant aktualizuoti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – Įstatymas), Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatas, pasikeitus tarptautiniam ir nacionaliniam reguliavimui, įgyvendinant įpareigojimus valstybėms narėms nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas, sustiprinti reguliacinę aplinką bei nustatyti tinkamą fizinių ir juridinių asmenų atsakomybę už teisės aktuose numatytų reikalavimų pažeidimus. Įstatymų projektų paketas parengtas vadovaujantis:

- 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1849, kuriuo iš dalies keičiamas reglamentas (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kiek tai susiję su dantų amalgama ir kitais produktais, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ir kuriems taikomi eksporto, importo ir gamybos apribojimai, 1 straipsnio 1 punkto b papunktyje nustatytu draudimu eksportuoti, gaminti ir importuoti nustatytu dantų amalgamą ir Reglamento (ES) 2017/852 16 straipsniu, įpareigojančiu valstybės nares nustatyti sankcijų už šio reglamento pažeidimus taikymo taisykles ir imtis visų jų įgyvendinimui užtikrinti būtinų priemonių.

Įstatymo, Kodekso ir Produktų saugos įstatymo nuostatų nepakanka Reglamentui (ES) 2017/852 ir jį iš dalies pakeičiančiam Reglamentui (ES) 2024/1849 tinkamai įgyvendinti. Įstatyme ir Kodekse nėra nuostatų, susijusių su atsakomybe už dantų amalgamos gamybos, importo, eksporto draudimo reikalavimų pažeidimus, kaip to reikalauja Reglamento (ES) 2017/852 16 straipsnis. Neveiksminga Reglamente (ES) 2017/852 nustatyto reikalavimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius, atitinkančius šiame reglamente nustatytą specifikaciją, vykdymo priežiūra. Šią priežiūrą vykdančys Aplinkos apsaugos departamento inspektoriai neturi specialiųjų medicinos ir visuomenės (asmens) sveikatos priežiūros srities žinių, kad galėtų tinkamai vykdyti pavestas užduotis. Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu ir kitais susijusiais šios srities teisės aktais, vykdo odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugas teikiančių įstaigų veiklos priežiūrą (kontrolę), tikrina atitiktį teisės aktuose nustatytiems reikalavimams. NVSC kompetencija dantų amalgamos separatorių įrengimo odontologijos klinikose

kontrolės srityje neapibrėžta teisės aktais, todėl tokių patikrinimų šios institucijos specialistai negali atlikti, nors turi tinkamą visuomenės sveikatos priežiūros ir medicinos srities kompetenciją;

- 2024 m. balandžio 11 d Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1157 dėl atliekų vežimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1257/2013 ir (ES) 2020/1056 ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006, 63 straipsnyje nustatyto reikalavimu numatyti atsakomybę už šio reglamento pažeidimus, pvz., už šio reglamento 4, 5, 6, 7, 16, 17, 18 straipsniuose ir 4 skyriuje nustatytų reikalavimų nevykdymą;

- 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/590 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009, 27 straipsnyje nustatyto reikalavimu numatyti atsakomybę už šio reglamento pažeidimus;

- 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1115 dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų biržos prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010, 25 straipsnyje nustatytomis sankcijomis, siekiant sukurti atgrasomąjį poveikį veiklos vykdytojams ir prekyautojams neteikti/netiekti rinkai, neeksportuoti biržos prekių ir atitinkamų produktų, kurie susiję su miškų naikinimu ir alinimu, taip prisidedant prie pasaulinės miškų naikinimo ir alinimo problemos sprendimo bei įgyvendinant Reglamento (ES) 2023/1115 įpareigojimus valstybėms narėms nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas;

- 2023 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas, 26 ir 35 straipsnyje nustatytomis sankcijomis, siekiant nustatyti atsakomybę už šio reglamento pažeidimus dėl ataskaitų ir (ar) deklaracijų nepateikimo, sertifikatų neatsisakymo ir importo neturint įgaliotojo deklaranto statuso, taip prisidėti prie anglies dioksido nutekėjimo mažinimo ir įgyvendinti Reglamento (ES) 2023/956 įpareigojimus valstybėms narėms nustatyti veiksmingas ir atgrasomas sankcijas;

- 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/1805 dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro naudojimo jūrų transporto sektoriuje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2009/16/EB, 23–25 straipsniuose nustatytais reikalavimais neviršyti laive sunaudojamai energijai tenkančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) taršos vidutinės metinės ribos, turėti atitinkamam laivui išduotą „FuelEU“ atitikties patvirtinimo dokumentą, sumokėti „FuelEU“ baudą;

- 2024 m. balandžio 11 d Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamos direktyvos 2008/99/EB ir 2009/123/EB. (toliau – Direktyva (ES) 2024/1203) 28 straipsnyje nustatytais reikalavimais, kad valstybės narės, priimdamos Direktyvos (ES) 2024/1203 nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą;

- Įgyvendinant Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2016/2193 dėl 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo reikalavimų rekomendacijas buvo koreguotas teisinis reglamentavimas, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarko įstatymo (toliau – GVTINTĮ) 17 straipsnyje nustatytas Nuotekų tvarkymo informacinės sistemos (toliau – NTIS) steigimo teisinis reguliavimas. NTIS skirta individualių nuotekų tvarkymo įrenginių apskaitai (inventorizacijai), eksploataavimo stebėsenai ir kontrolei, Europos Komisijai reikalingų duomenų apie individualiai tvarkomas nuotekas surinkimo optimizavimui.

Įstatymo projektas tikslinamas siekiant ištaisyti techninę klaidą Įstatymo 95² straipsnyje, kuriame pateikiama nuoroda į Įstatymo 110 straipsnį. Atliekant tikslinimą nuoroda į Įstatymo 110 straipsnį pakeičiama į nuoroda į Įstatymo 110¹ straipsnį.

GVTINTI 23 straipsnio 2 d. 3 p. nustato, kad asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, privalo ne rečiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus savo lėšomis organizuoti į aplinką išleidžiamų nuotekų laboratorinę kontrolę. Iki šiol valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdanči institucija per metus patikrindavo nedidelę dalį individualių nuotekų tvarkymo įrenginių. Ženkliai padidėjus laboratorinių patikrinimų apimtims, tikėtina, kad atitinkamai daugiau bus nustatoma atvejų, kai į aplinką išleidžiamos nuotekos neatitiks reikalavimų, nustatytų Nuotekų tvarkymo reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2026 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 „Dėl nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“. Kiekvienu neatitikties reikalavimams atveju, valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę vykdanči institucija privalėtų pradėti procedūrą dėl administracinės atsakomybės. Siekiant to išvengti, reikia patikslinti Kodekso 12 straipsnį;

- kad 2022 m. spalio 27 d. priimtas Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymas Nr. XIV-1466. Šiuo pakeitimu savivaldybių vykdomosioms institucijoms pavesta organizuoti patikrą, ar asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, turi apmokėjimą už sukauptų nuotekų transportavimą patvirtinančius dokumentus arba viešąją sutartį su geriamojo vandens tiekėju ar garantiniu vandens tiekėju, arba sutartį su nuotekų transportavimo paslaugas teikiančiu asmeniu arba individualių nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių priežiūrą vykdančiu asmeniu, ar individualių nuotekų valymo įrenginių priežiūra (eksplotacija) vykdoma aplinkos ministro tvirtinamų nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksplotavimo ir kontrolės tvarkos apraše ir nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamente nustatyta tvarka. Atitinkamai buvo pakeistas Kodekso 589 straipsnio 82 punktas numatant, kad savivaldybių administracijos taiko atsakomybę dėl 268 straipsnio 7, 8 dalyse numatytų nusižengimų. Tačiau Kodekso 589 straipsnio 31 punktas liko nepakeistas, tai suponuoja, jog aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai taiko atsakomybę už visame 268 straipsnyje numatytus pažeidimus. Todėl yra poreikis patikslinti Kodekso 589 straipsnio 31 punktą.

Patikslinti Kodekso 589 straipsnio 31 punktą papildomai poreikis yra ir dėl 2024 m. gegužės 16 d. priimto Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo Nr. VIII-1329 2, 4, 5, 7, 9, 10, 13 ir 17 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 5¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-2661 ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 242, 268, 286 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2662. Pakeisto Aplinkos oro apsaugos įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo 10 straipsnio 8 dalyje nurodyto sprendimo savivaldybės teritorijoje apriboti arba uždrausti naudoti vienos ar daugiau rūšių kurą, šio įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nustatyto draudimo deginti kietąjį iškastinį kurą buitiniuose taršos šaltiniuose ir šio įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo deginti atliekas buitiniuose taršos šaltiniuose laikymosi kontrolę vykdo savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioti savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai. Dėl Aplinkos oro apsaugos įstatymo naujos 10 straipsnio 8 dalies ir naujos 13 straipsnio 6 dalies bei veiksmingesnio 20 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo, Kodekso 242 straipsnis papildytas naujomis 4 ir 5 dalimis, o 589 straipsnio 82 punkte nustatyta, kad dėl 242 straipsnio naujose 4 ir 5 dalyse numatytų administracinių nusižengimų atsakomybę taiko savivaldybių administracijų pareigūnai. Tačiau Kodekso 589 straipsnio

31 punktas liko nepakeistas, kas reiškia, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai taiko atsakomybę už visame Kodekso 242 straipsnyje numatytus pažeidimus.

Patikslinti Kodekso 304² straipsnio 1 dalį ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalį kilo poreikis, nes šiuo metu galiojantis reguliavimas nustato atsakomybę tik už invazinių rūšių naikinimo, izoliavimo ar gausos reguliavimo priemonių naudojimą pažeidžiant nustatytus reikalavimus, tačiau neapima situacijų, kai šios priemonės visai neįgyvendinamos, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos (toliau – LGĮ) įstatymo 24 straipsnio 6 dalyje ir Lietuvos Respublikos laukinių augalų ir grybų įstatymo (toliau – LAGĮ) 13 straipsnio 6 dalyje – Aplinkos ministerija ir (ar) jos įgaliota institucija priima sprendimus dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo priemonių, nustato įpareigojimus vandens telkinių ir žemės savininkams, naudotojams ir valdytojams dėl atskirų invazinių rūšių, kurios nurodomos Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos apraše, naikinimo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad invazinės rūšys neplistų į gretimus sklypus ar vandens telkinius, įgyvendinimo. Įpareigojimai dėl atskirų invazinių rūšių naikinimo priemonių įgyvendinimo nustatomi atsižvelgiant į šių rūšių daromą neigiamą poveikį biologinei įvairovei, žmonių sveikatai, plitimo ypatumus ir į naikinimo priemonių veiksmingumą. Taip pat patikslinamos formuluotės, naudojamos LGĮ ir LAGĮ.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Aplinkos ministerijos Atliekų politikos grupės (vadovė Vilma Slavinskienė, tel. +370 698 75 027, el. p. vilma.slavinskiene@am.lt) vyriausiasis patarėjas Mindaugas Kauzonas (tel. +370 695 26 717, el. p. mindaugas.kauzonas@am.lt), vyriausioji specialistė Jurga Girdziušienė, (tel. +370 695 49899, el. p. jurga.girdziusiene@am.lt), Miškų politikos grupės (vadovas – Aurimas Saladžius, tel. +370 696 59321, el. p. aurimas.saladzius@am.lt) vyriausiasis patarėjas Donatas Vaikasas (tel. +370 696 49889, el. p. donatas.vaikasas@am.lt), vyriausioji specialistė Daiva Kazlauskienė, (tel. +370 686 07316, el. p. daiva.kazlauskiene@am.lt), Klimato politikos grupės (vadovė Vilija Augutavičienė, tel. +370 686 17484, el. p. vilija.augutaviciene@am.lt) vyresnioji patarėja Stasilė Znutienė (tel. +370 696 51357, el. p. stasile.znutiene@am.lt), vyriausioji specialistė Skaistė Garlaitė, (tel. +370 650 10109, el. p. skaiste.garlaite@am.lt), vyriausiasis patarėjas Tomas Aukštinaitis, (tel. +370 610 79985, el. p. tomas.aukstinaitis@am.lt), Taršos prevencijos politikos grupės (vadovas Vitalijus Auglys, tel. +370 686 46087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt) vyresnioji patarėja Donata Pipiraitė-Vališkienė (tel. +370 687 25786, el. p. donata.valiskiene@am.lt), patarėjas Paulius Žvirblis (tel. +370 695 28551, el. p. paulius.zvirblis@am.lt), vyresnysis patarėjas Irmantas Valūnas (tel. +370 684 04000 el. p. irmantas.valunas@am.lt), patarėja Ingrida Varžgalienė (tel. +370 618 60873, el. p. ingrida.varzgaliene@am.lt), patarėja Aurelija Bajoraitienė (tel. +370 618 76434, el. p. aurelija.bajoraitiene@am.lt), patarėjas Kastytis Gedminas (tel. +370 618 30134, kastytis.gedminas@am.lt), Gamtos apsaugos politikos grupės (vadovas – Algirdas Klimavičius, tel. +370 686 17295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt) vyresnioji patarėja Laura Janulaitienė (tel. +370 698 83219, el. p. laura.janulaitiene@am.lt), vyriausioji specialistė Kristina Jankauskaitė (tel. +370 645 09324, el. p. kristina.jankauskaite@am.lt), Aplinkos apsaugos politikos įgyvendinimo koordinavimo grupės (patarėjas, laikinai vykdomasis grupės vadovo funkcijas – Andrius Girdziušas, tel. +370 695 62 741, el. p. andrius.girdziusas@am.lt) vyriausioji specialistė Justina Aukštinaitytė (tel. +370 695 01513, el. p. justina.aukstinaitiene@am.lt), Teisės skyriaus patarėja Vita Beleckaitė (tel. +370 615 82713, el. p. vita.beleckaite@am.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Dėl Reglamento (ES) 2017/852 ir jį iš dalies pakeičiančio Reglamento (ES) 2024/1849 nustatytų reikalavimų

Įstatymo 109¹ straipsnyje nustatyta juridinių asmenų atsakomybė už šių Reglamento (ES) 2017/852 nuostatų pažeidimus: gyvsidabrio, gyvsidabrio mišinių ir junginių ir tam tikrų gyvsidabrio turinčių produktų gamybos, importo, eksporto, naudojimo gamybos ir gavybos procesuose draudimo ar apribojimų; naujų produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, gamybos ir tiekimo rinkai, gyvsidabrio arba gyvsidabrio junginių naudojimo naujuose gamybos procesuose draudimo arba apribojimo; amalgamos separatorių įrengimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose.

Įstatymo kituose straipsniuose nustatyta juridinių asmenų atsakomybė už šiuos su Reglamento (ES) 2017/852 nuostatomis susijusius pažeidimus: atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų (78–81 straipsniai, 84–98 straipsniai, 100 straipsnis, 102–104 straipsniai); ūkinės ar kitokios veiklos vykdymą, objektų naudojimą neturint taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo (toliau – TIPK leidimas) ar taršos leidimo (toliau – leidimas) (55 straipsnis).

Kodekso 308¹ straipsnyje nustatyta fiziniams asmenims atsakomybė už šių Reglamento (ES) 2017/852 nuostatų pažeidimus: gyvsidabrio, gyvsidabrio mišinių ir junginių ir tam tikrų gyvsidabrio turinčių produktų gamybos, importo, eksporto, naudojimo gamybos ir gavybos procesuose draudimo ar apribojimų; naujų produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, gamybos ir tiekimo rinkai, gyvsidabrio arba gyvsidabrio junginių naudojimo naujuose gamybos procesuose draudimo arba apribojimo; amalgamos separatorių įrengimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose.

Kituose Kodekso straipsniuose nustatyta fiziniams asmenims atsakomybė už šiuos su Reglamento (ES) 2017/852 nuostatomis susijusius pažeidimus: biocidinių produktų tiekimo rinkai reikalavimų (49 straipsnis); kosmetikos gaminių tiekimo rinkai reikalavimų (50 straipsnis); augalų apsaugos produktų tiekimo rinkai reikalavimų (342 straipsnis); prekių, paslaugų kokybės ir saugos reikalavimų (139 straipsnis); asmens sveikatos priežiūros veikla užsiimančių specialistų pareigų neatlikimą (54 straipsnis); ūkinės ar kitokios veiklos objektų statybos ir naudojimo aplinkos apsaugos reikalavimų (235 straipsnis), didelių pramoninių avarijų prevencijos ir likvidavimo reikalavimų (254 straipsnis), atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų (247, 249, 251, 252 ir 255 straipsniai); cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų) tvarkymo reikalavimų (308 straipsnis).

Įstatymo, Kodekso ir Produktų saugos įstatymo nuostatų nepakanka Reglamentui (ES) 2017/852 ir jį iš dalies pakeičiančiam Reglamentui (ES) 2024/1849 tinkamai įgyvendinti. Įstatyme ir Kodekso nėra nuostatų, susijusių su atsakomybe už dantų amalgamos gamybos, importo, eksporto draudimo reikalavimų pažeidimus. Už dantų amalgamos naudojimo dantų taisymui draudimo reikalavimų ir sąlygų pažeidimus taikomas Kodekso 54 straipsnis. Šiuo metu Reglamente (ES) 2017/852 nustatytų reikalavimų vykdymo priežiūrą vykdo šios institucijos pagal kompetenciją, atsižvelgdamos į joms teisės aktų nustatytą veiklos sritį: Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos apsaugos departamentas), Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras), Muitinės departamento prie Finansų ministerijos įgaliotos muitinės įstaigos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu ir kitais susijusiais šios srities teisės aktais, vykdo odontologinės priežiūros (pagalbos) paslaugas teikiančių įstaigų veiklos priežiūrą (kontrolę), tikrina atitiktį teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, tarp jų – dantų amalgamų naudojimo ribojimo reikalavimams ir sąlygoms (pvz., dantų amalgamą draudžiama naudoti vaikų iki 15 metų, nėščiųjų ir krūtimi maitinančių moterų dantims gydyti (nuo 2018 m. sausio 1 d.), leidžiama naudoti tik mediciniškai būtiniais atvejais (nuo 2025 m. sausio 1 d.). Nacionalinio visuomenės sveikatos centro kompetencija dantų amalgamos separatorių įrengimo odontologijos klinikose kontrolės srityje neapibrėžta teisės aktais, todėl tokių patikrinimų šios institucijos specialistai negali atlikti, nors turi tinkamą visuomenės sveikatos priežiūros ir medicinos srities kompetenciją.

Aplinkos apsaugos departamentas pagal kompetenciją atsakingas už visų Reglamente (ES) 2017/852 nustatytų reikalavimų vykdymo priežiūrą, tarp jų – reikalavimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius, atitinkančius šiame reglamente nustatytą specifikaciją, vykdymą. Aplinkos apsaugos departamento inspektoriai neturi specialiųjų medicinos ir visuomenės (asmens) sveikatos priežiūros srities žinių, kad galėtų tinkamai vykdyti pavestas užduotis.

Dėl Reglamento (ES) Nr. 2024/1157 nustatytų reikalavimų

Įstatyme ir Kodekse numatytos sankcijos juridiniams ir fiziniams asmenims įgyvendinant šiuo metu galiojantį 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo. Šis reglamentas nustos galioti 2026 m. gegužės 20 d.

Įstatymo 87 straipsnyje juridiniams asmenims numatytos sankcijos už informacijos apie atliekų įvežimą, importą ir (ar) dokumentų, patvirtinančių įvežtų, importuotų atliekų gavimą, panaudojimą ir (ar) šalinimą, nepateikimą kompetentingoms institucijoms ir klaidingų duomenų pranešimo formoje ar vežimo kontrolės formoje, ar atliekų vežimo metu privalomame turėti informaciniame dokumente pateikimą. Kodekso 251 straipsnyje nustatytos sankcijos už atliekų įvežimo ar importo į Lietuvos Respubliką, atliekų išvežimo ar eksporto iš Lietuvos Respublikos ir atliekų vežimo tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją reikalavimų pažeidimus.

2026 m. gegužės 21 d. įsigalios Reglamentas (ES) 2024/1157, kuris panaikins Reglamentą (EB) 1013/2006, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2024/1157 86 straipsnio 2 dalyje. Įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnį, Įstatyme ir Kodekse turi būti numatytos sankcijos už atliekų įvežimą, importą, išvežimą, eksportą nesilaikant Reglamento (ES) 2024/1157 reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 2024/1157 reikalavimais, atliekų siuntėjas užsienyje (atliekų eksportuotojas) turi gauti sutikimą išvežti / eksportuoti atliekas, todėl netikslinga taikyti atsakomybę ir atliekų gavėjui, kuris gaus atliekas iš minėto atliekų siuntėjo, ir atitinkamai taikyti baudą, jei atliekų gavėjas nesikreipė ir negavo sutikimo įvežti atliekas. Todėl tikslinga atsisakyti Įstatymo 251 straipsnio 11 dalyje nustatytos sankcijos už reikalavimo gauti leidimą įvežti / importuoti atliekas pažeidimą.

Baudžiamoji atsakomybė nustačius neteisėtą atliekų vežimą numatyta Baudžiamojo kodekso 270² straipsnyje.

Dėl Reglamento (ES) Nr. 2024/590 nustatytų reikalavimų

Šiuo metu juridiniams asmenims, pažeidusiems 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių ozono sluoksnį ardančių medžiagų reikalavimus, taikomas Įstatymo 110 straipsnis.

Įstatymo 110 straipsnyje nustatytos administracinės nuobaudos diferencijuojamos atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir sunkumą:

- nuo 300 iki 600 eurų už ženklavimo, duomenų saugojimo, įrangos eksploatavimo instrukcijų nesilaikymą;
- nuo 350 iki 850 eurų už netinkamą informacijos pateikimą etiketėje;
- nuo 300 iki 1200 eurų už informacijos nepateikimą ar klaidingos informacijos teikimą institucijoms;
- nuo 600 iki 1200 eurų už darbuotojų kvalifikacijos dokumentų neturėjimą vykdant darbus su ozono sluoksnį ardančiomis medžiagomis, nuotėkio tikrinimo, įrangos išmontavimo reikalavimų pažeidimus;
- nuo 850 iki 1700 eurų už ozono sluoksnį ardančias medžiagas surinkimo, išmetimo į aplinką, halonų saugojimo reikalavimų pažeidimus, įrangos ir produktų, kuriuose yra hidrofluorchlorangliavandenilių, importo, eksporto, tiekimo rinkai, eksploatavimo pažeidimus;
- nuo 1200 iki 2300 eurų už naikinimo reikalavimų pažeidimus;
- nuo 1400 iki 3000 eurų už įrangos ir produktų, kuriuose yra tam tikrų ozono sluoksnį ardančių medžiagų, importo, eksporto, tiekimo rinkai, eksploatavimo pažeidimus.

Šiuo metu fiziniams asmenims, pažeidusiems 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir nacionalinių teisės aktų, reglamentuojančių ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso, tvarkymo reikalavimus taikomas Kodekso 310 straipsnis.

Kodekso 310 straipsnyje nustatytos administracinės nuobaudos fiziniams asmenims, diferencijuotos asmenims ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims. Už padarytus ozono sluoksnį ardančių medžiagų, įrangos ir produktų, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso, tvarkymo reikalavimų pažeidimus gali būti skiriamas įspėjimas arba bauda, nuo 30 eurų iki 1450 eurų, priklausomai nuo pažeidimo sunkumo.

Įstatyme ir Kodekse numatyta atsakomybė juridiniams ir fiziniams asmenims už ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso, tvarkymo reikalavimų pažeidimus neužtikrina 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/590 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009, 27 straipsnyje valstybėms narėms nustatytų įpareigojimų dėl sankcijų. Be to, kai kurios nustatytos baudos, nebeaktualios dėl Reglamentu (ES) 2024/590 pakeistų ar panaikintų reikalavimų, pvz., atsakomybė už reikalavimus neužsiregistravus naudoti ozono sluoksnį ardančias medžiagas laboratorijų ir analizės reikmėms.

Pažeidimų dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso reikalavimų nesilaikymo mažėja. 2021–2023 m. nustatyti 4 juridinių asmenų ir 8 fizinių asmenų padaryti pažeidimai. 2024 m. pažeidimų nenustatyta.

Ozono sluoksnį ardančias medžiagas draudžiama gaminti, pateikti rinkai, importuoti, eksportuoti ar naudoti, išskyrus Reglamente (ES) 2024/590 nustatytas išimtis. Siekiant spręsti ozono sluoksnio

ardymo problemą, prisidėti prie stratosferos ozono atsistatymo, klimato atšilimo mažinimo ir 1985 m. kovo 22 d. Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos, 1987 m. rugsėjo 16 d. Monrealio protokolo dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų reikalavimų laikymosi užtikrinimo, Europos Sąjungoje ypatingai griežtai reguliuojamos ozono sluoksnį ardančios medžiagos. Reglamentu (ES) 2024/590 valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad už reglamento pažeidimus būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos sankcijos. Darytina išvada, kad Įstatyme ir Kodekse baudos neadekvačios pagal padarytą nusižengimą ir gaunamą naudą, todėl būtų tikslinga baudos dydį diferencijuoti pagal pažeidimo mastą, nustatyti didesnes finansines nuobaudas, taikyti ne tik administracinę atsakomybę, bet už nurodytus pažeidimus skirti pažeidimo padarymo įrankių ir priemonių, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra tokių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso, pakartotinai neužpildomų ozono sluoksnį ardančių medžiagų talpyklų, kurios yra tuščios arba visiškai ar iš dalies užpildytos, konfiskavimą, taip pat konfiskuoti už neteisėtą veiklą gautas pajamas. Be to, juridiniams asmenims už atitinkamus pažeidimus siūlytina nustatyti laikiną (vienų metų) draudimą naudoti, gaminti, importuoti, eksportuoti arba pateikti rinkai ozono sluoksnį ardančias medžiagas ir (arba) produktus ir įrangą, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso.

Dėl Reglamento (ES) 2023/1805 nustatytų reikalavimų

Įstatyme nėra reglamentuota juridinių asmenų atsakomybė už laivybos bendrovei priklausančiame laive sunaudojamai energijai tenkančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų taršos vidutinės metinės ribos reikalavimų pažeidimus ir galiojančio „FuelEU“ atitikties patvirtinimo dokumento neturėjimą pagal Reglamento (ES) 2023/1805 4 straipsnio, 23 – 25 straipsnių nuostatas.

Dėl Reglamento (ES) 2023/1115 reikalavimų

Vadovaujantis Įstatymo 118¹ straipsniu, šiuo metu juridiniams asmenims, kurie padaro pažeidimus nesilaikydami 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1010, nustatytų reikalavimų, taikomos Įstatymo 118¹ straipsnyje nustatytos sankcijos.

Vadovaujantis Kodekso 270¹ straipsniu, šiuo metu fiziniams asmenims, pažeidusiems 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1010, nustatytus reikalavimus, taikomos 270¹ straipsnyje įtvirtintos sankcijos.

Atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. gegužės 31 d. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1115 dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų biržos prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo naikinamas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010, Įstatyme ir Kodekse nėra nustatyta atsakomybė juridiniams ir fiziniams asmenims už Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

Įstatyme nenustatyta, kas Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų reikalavimų pažeidimo atveju, taikant Įstatymo projekto 21 straipsniu siūlomas 118² straipsnyje nustatyti sankcijas, turi teisę tirti juridinių asmenų padarytus pažeidimus, surašyti juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus ir

nagrinėti bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo (poreikis tikslinti Įstatymo 37 straipsnį), trūksta nuostatų dėl turto (produktų, pajamų) konfiskavimo atsižvelgiant į Įstatymo projekto 21 straipsniu siūlomo 118² straipsnio 7 dalį (poreikis papildyti Įstatymo 40¹ straipsnio 4 dalį), rašytinio įspėjimo, atsižvelgiant į Įstatymo projekto 21 straipsniu siūlomo 118² straipsnio 1, 3 dalis (poreikis pildyti Įstatymo 47 straipsnį). Su Įstatymo projekto 21 straipsniu siūlomomis 118² straipsnyje įtvirtinti sankcijomis susijusios sąvokos apibrėžtos Reglamento (ES) 2023/1115 2 straipsnyje (poreikis pildyti Įstatymo projekto 2 straipsnio 38 punktą nuoroda į Reglamentą (ES) 2023/1115).

Kodekse nenustatyta, kas Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų reikalavimų pažeidimo atveju, taikant Kodekso projekto 8 straipsniu siūlomas 270² straipsnyje nustatyti sankcijas, turi teisę tirti fizinių asmenų ar juridinių asmenų vadovų padarytus administracinius nusižengimus ir surašyti protokolus (poreikis pildyti Kodekso 589 straipsnio 30, 31 ir 70 punktus). Šiuo metu Kodekse trūksta teisinio reglamentavimo dėl turto konfiskavimo, atsižvelgiant į Kodekso projekto 8 straipsniu siūlomo 270² straipsnio 7 dalyje nustatytus reikalavimus (poreikis pildyti Kodekso 29 straipsnio 4 dalį).

Dėl Reglamento (ES) 2023/956 nustatytų reikalavimų

Juridinių asmenų atsakomybė už pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (toliau – PADKM) reikalavimų pažeidimus pagal Reglamento (ES) 2023/956 26 straipsnio nuostatas, kuriose nustatytas įpareigojimas valstybėms narėms taikyti baudas, nėra reglamentuota:

- kai įgaliotasis PADKM deklarantas neatsisako per praėjusius kalendorinius metus importuotoms prekėms būdingą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atitinkančio PADKM sertifikatų skaičiaus;

- kai asmuo, kuris nėra įgaliotasis PADKM deklarantas, įveža prekes į Sąjungos muitų teritoriją nesilaikydamas reglamente nustatytų pareigų;

- kai nėra laikomasi PADKM ataskaitų pateikimo reikalavimų, nustatytų 2023 m. rugpjūčio 17 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2023/1773, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956 taikymo taisyklės, pagal kurias vykdoma pareiga teikti pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo ataskaitas.

Fizinių asmenų atsakomybė už PADKM reikalavimų pažeidimus pagal Reglamento (ES) 2023/956 26 ir 35 straipsnio nuostatas nėra reglamentuota.

Dėl Kodekso 12 straipsnis

Šiuo metu galiojanti Kodekso 246 straipsnio 1 dalis nustato, kad nuotekų išleidimas į aplinką [...] pažeidžiant teisės aktuose nustatytas išleidžiamų teršalų ribines vertes ar kitus nuotekų išleidimo į aplinką reikalavimus, kai pagal teisės aktus leidimas išleisti nuotekas nereikalingas, užtraukia baudą asmenims nuo 60 iki 300 Eur.

Šiuo Kodekso projektu siūlomas keisti Kodekso 12 straipsnis nustato išlygas, kada padaryta mažai pavojinga administracinio nusižengimo požymių turinti veika ir šio kodekso 22 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytą administracinės nuobaudos paskirtį galima įgyvendinti netraukiant asmens administracinės atsakomybės, teisę pradėti administracinio nusižengimo teiseną turintis pareigūnas gali jos nepradėti ir pareikšti asmeniui žodinę pastabą.

Kodekso 22 straipsnio 2 d. 1 p. apibrėžiama administracinės nuobaudos paskirtis – atgrasyti asmenis nuo administracinių nusižengimų ar nusikalstamų veikų darymo ir paveikti administracinius

nusižengimus padariusius asmenis, kad jie laikytųsi įstatymų ir vėl nedarytų administracinių nusižengimų. Manytina, kad norint pasiekti šį tikslą, pakanka poįstatyminiais teisės aktais reglamentuoti, kad pirmojo pažeidimo atveju taikomas žodinis įspėjimas ir tik nustačius pasikartojimo faktą, kurį būtų galima vertinti kaip piktybišką veikimą, imtis griežtesnių sankcijų.

Dėl Kodekso 589 straipsnio.

2022 m. spalio 27 d. priimtas Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymas Nr. XIV-1466. Šiuo pakeitimu savivaldybių vykdomosioms institucijoms pavesta organizuoti patikrą, ar asmenys, individualiai tvarkantys nuotekas, turi apmokėjimą už sukauptų nuotekų transportavimą patvirtinančius dokumentus arba viešąją sutartį su geriamojo vandens tiekėju ar garantiniu vandens tiekėju, arba sutartį su nuotekų transportavimo paslaugas teikiančiu asmeniu arba individualių nuotekų valymo ir (arba) kaupimo įrenginių priežiūrą vykdančiu asmeniu, ar individualių nuotekų valymo įrenginių priežiūra (eksploatacija) vykdoma aplinkos ministro tvirtinamų nuotekų kaupimo rezervuarų ir septikų įrengimo, eksploatavimo ir kontrolės tvarkos apraše ir nuotekų valymo įrenginių taikymo reglamente nustatyta tvarka. Atitinkamai buvo pakeistas Kodekso 589 straipsnio 82 punktą numatant, kad savivaldybių administracijos taiko atsakomybę dėl 268 straipsnio 7, 8 dalyse numatytų nusižengimų. Tačiau Kodekso 589 straipsnio 31 punktą liko nepakeistas, kas reiškia, jog aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai taiko atsakomybę už visame 268 straipsnyje numatytus pažeidimus.

2024 m. gegužės 16 d. priimtas Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymo Nr. VIII-1329 2, 4, 5, 7, 9, 10, 13 ir 17 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 5¹ straipsniu įstatymas Nr. XIV-2661 ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 242, 268, 286 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2662. Pakeisto Aplinkos oro apsaugos įstatymo 10 straipsnio naujoje 8 dalyje nustatyta, kad esant toje dalyje nustatytoms sąlygoms, savivaldybės taryba turi teisę priimti sprendimą toje savivaldybės teritorijoje apriboti arba uždrausti naudoti vienos ar daugiau rūšių kurą; 13 straipsnio naujoje 6 dalyje nustatytas draudimas toje dalyje nustatytomis aplinkybėmis deginti kietąjį iškastinį kurą; 20 straipsnio 2 dalyje nustatytas draudimas deginti atliekas ne atliekų deginimo įrenginiuose; 4 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo 10 straipsnio 8 dalyje nurodyto sprendimo savivaldybės teritorijoje apriboti arba uždrausti naudoti vienos ar daugiau rūšių kurą, šio įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nustatyto draudimo deginti kietąjį iškastinį kurą buitiniuose taršos šaltiniuose ir šio įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo deginti atliekas buitiniuose taršos šaltiniuose laikymosi kontrolę vykdo savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioti savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai. Dėl Aplinkos oro apsaugos įstatymo naujos 10 straipsnio 8 dalies ir naujos 13 straipsnio 6 dalies bei veiksmingesnio 20 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo, Kodekso 242 straipsnis papildytas naujomis 4 ir 5 dalimis, o 589 straipsnio 82 punkte nustatyta, kad dėl 242 straipsnio 4 ir 5 dalyse numatytų administracinių nusižengimų atsakomybę taiko savivaldybių administracijų pareigūnai. Tačiau Kodekso 589 straipsnio 31 punktą liko nepakeistas, tai suponuoja, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai taiko atsakomybę už visame Kodekso 242 straipsnyje numatytus pažeidimus, t. y. ir tuos, kuriuos nustatyti ir tirti pareiga nustatyta savivaldybėms. Taip pat pažymėtina, kad pagal šiuo metu galiojančią Kodekso 589 straipsnio 31 punkto nuostatą aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų kompetencijai numatyta pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus

dėl Kodekso 144 straipsnio 1, 4, 5 dalyse numatytų administracinių nusižengimų, t. y. už reklamos naudojimo reikalavimų ir draudimų, nesilaikymą.

Šiuo metu Kodekso 304² straipsnio 1 dalyje ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalyje numatyta atsakomybė tik už invazinių rūšių naikinimo, izoliavimo ar gausos reguliavimo priemonių naudojimą pažeidžiant invazinių rūšių naudojimą, valdymą, gausos reguliavimą ir plitimo prevenciją reglamentuojančius teisės aktus ar Reglamentą (ES) 1143/2014. LGĮ 24 straipsnio 6 dalyje ir LAGĮ 13 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad Aplinkos ministerija ir (ar) jos įgaliota institucija priima sprendimus dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo priemonių, nustato įpareigojimus vandens telkinių ir žemės savininkams, naudotojams ir valdytojams dėl atskirų invazinių rūšių, kurios nurodomos Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos apraše, naikinimo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad invazinės rūšys neplistų į gretimus sklypus ar vandens telkinius (toliau – invazinių rūšių naikinimo priemonės), įgyvendinimo. Įpareigojimai dėl atskirų invazinių rūšių naikinimo priemonių įgyvendinimo nustatomi atsižvelgiant į šių rūšių daromą neigiamą poveikį biologinei įvairovei, žmonių sveikatai, plitimo ypatumus ir į naikinimo priemonių veiksmingumą. Todėl tikslinga Kodekso 304² straipsnio 1 dalį ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalį papildyti atsakomybe ir už invazinių rūšių naikinimo priemonių neįgyvendinimą ir patikslinti formuluotes, kurios naudojamos LGĮ ir LAGĮ.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl Reglamento (ES) Nr. 2017/852 nustatytų reikalavimų:

Reglamentas (ES) 2017/852 yra nustatantis priemonės ir sąlygas, susijusias su gyvsidabrio, gyvsidabrio mišinių ir junginių, gyvsidabrio produktų, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, gamyba, importu, eksportu, naudojimu, saugojimu, dantų amalgamos naudojimo apribojimais, gyvsidabrio atliekų tvarkymu, odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius (amalgamos dalelėms sulaikyti ir surinkti, įskaitant panaudotame vandenyje esančias daleles).

Reglamentas (ES) 2017/852 yra skirtas ES teisėje įgyvendinti Minamatos konvenciją dėl gyvsidabrio.

Reglamentu (ES) 2024/1849 siekiama ES teisę suderinti su Minamatos konvencijos Šalių konferencijos sprendimais MC-4/3¹ ir MC-5/4² ir įgyvendinti Europos Komisijos Reglamento (ES) 2017/852 peržiūros ataskaitos išvadas, poveikio vertinimo ataskaitą.

Produktus, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, ir kuriuos draudžiama eksportuoti, importuoti ir gaminti nuo Reglamento (ES) 2017/852 II priede nustatytų datų (daugumoje atvejų atitinkamai nuo 2018 m. gruodžio 31 d., 2020 m. gruodžio 31 d., 2025 m. gruodžio 31 d., 2026 m. gruodžio 31 d.): baterijos ir akumuliatoriai, tam tikra elektros ir elektroninė įranga (pavyzdžiui, jungikliai ir relės), įvairių tipų lempos, kosmetikos gaminiai, pesticidai (augalų apsaugos produktai), biocidai ir vietiška vartojami antiseptikai, matavimo prietaisai, kt.

Iš naujų Reglamento (ES) 2017/852, kuriuos nustato jį iš dalies pakeičiantis Reglamentas (ES) 2024/1849, nuostatų pažymėtinos:

¹ Sprendimas Nr. MC-4/3. *Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio A ir B priedų peržiūra ir pakeitimas*, 2022 m. kovo 25 d.

² MC-5/4: *Amendments to annexes A and B and the feasibility of mercury-free alternatives for manufacturing processes listed in annex B*

- visiškas draudimas naudoti dantų amalgamą dantų taisymui, išskyrus mediciniškai būtinus atvejus ir laikiną išimtį toms ES valstybėms narėms, kurioms pagrįstai reikia daugiau laiko pritaikyti nacionalines kompensavimo už pacientų gydymą valstybės lėšomis sistemas (nuo 2025 m. sausio 1 d.);
- draudimas eksportuoti dantų amalgamą (nuo 2025 m. sausio 1 d.);
- draudimas importuoti ir gaminti dantų amalgamą, išskyrus dantų amalgamos gamybą ir importą specialiesiems medicininiams poreikiams užtikrinti (nuo 2026 m. liepos 1 d.);
- draudimas gaminti, importuoti ir eksportuoti naujai į Reglamento (ES) 2017/852 II priedą (Reglamentas (ES) 2024/1849) įtrauktas šešių tipų gyvsidabrio turinčias lempas (nuo 2025 m. gruodžio 31 d. arba 2026 m. gruodžio 31 d. (priklausomai nuo tipo)).

Priėmus Įstatymų projektus bus numatytos baudos juridiniams ir fiziniams asmenims (atitinkamai) už Reglamente (ES) 2024/1849 nustatytų dantų amalgamos gamybos, importo, eksporto draudimo reikalavimų pažeidimus. Bus įgyvendintos Reglamento (ES) 2017/852 16 straipsnio nuostatos dėl sankcijų už šio reglamento pažeidimus, taikant ekonomines sankcijas (baudas) juridiniams ir fiziniams asmenims.

Baudų dydžiai nustatyti atsižvelgiant į baudos dydžius, nustatytus Įstatymo 109 straipsnyje „Juridinių asmenų atsakomybė už cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo reikalavimų pažeidimą“ ir Kodekso 308 straipsnyje „Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo reikalavimų pažeidimas“ už veikas, susijusias su pavojingųjų cheminių medžiagų ir mišinių, jų turinčių gaminių, importu ir eksportu (pažeidžiant Reglamente (EB) Nr. 649/2012 nustatytus reikalavimus), įvertinant su kitomis konkrečiomis veikomis susijusias aplinkybes, lemiančias pažeidimų pobūdį, pavojingumą, administracinės atsakomybės subjektų specifiką, sankcijos atgrasomąjį poveikį ir pažeidimų prevencijos poreikius.

Priėmus Įstatymų projektus, Reglamento (ES) 2017/852 reikalavimų vykdymo priežiūra bus efektyvesnė, bus sumažinta administracinė našta ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos odontologijos įstaigoms. Bus sustiprinta Reglamente (ES) 2017/852 nustatyto reikalavimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius, atitinkančius šiame reglamente nustatytą specifikaciją, vykdymo priežiūra, Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui suteikiant teisę tirti administracinius nusižengimus ir surašyti protokolus asmenims už Kodekso 308¹ straipsnio 1 dalyje ir Įstatymo 109¹ straipsnio 8 dalyje numatytus administracinius nusižengimus (susijusius su reikalavimu odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius) ir vykdyti bylų dėl ekonominių sankcijų skyrimo juridiniams asmenims teiseną. Šiuo metu minėtas funkcijas pavesta vykdyti Aplinkos apsaugos departamento pareigūnams, kuriems trūkta specializuotų medicinos srities ir visuomenės sveikatos priežiūros srities kompetencijos.

Siekiant, užtikrinti sklandų Reglamento (ES) 2017/852 reikalavimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius priežiūros funkcijos nenutrūkstamą vykdymą dėl funkcijų persikirstymo, siūloma Įstatymo projekto 6 straipsnio ir Kodekso projekto 14 straipsnio įsigaliojimą nustatyti 2025 m. lapkričio 1 d., kad Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui būtų suteikta pakankamai laiko pasirengti tinkamai vykdyti minėto Reglamento (ES) 2017/852 reikalavimo įgyvendinimo priežiūrą (pvz., pakoreguoti dokumentus, naudojamus ambulatorinės odontologinės priežiūros (pagalbos) ir (ar) burnos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu, papildyti juos reikalavimais amalgamos separatorių kontrole, kt.). Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui būtų maža pridėtinė našta, nes ši institucija vykdo odontologinės priežiūros

(pagalbos) paslaugas teikiančių įstaigų veiklos priežiūrą. Įvykdžius šį priežiūrą vykdančių institucijų funkcijų perskirstymą, sumažės administracinė našta verslo subjektams, nesidubliuotų patikrinimai, odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigas tikrintų specialių žinių turintys pareigūnai.

Dėl Reglamento (ES) Nr. 2024/1157 nustatytų reikalavimų

Reglamente (ES) 2024/1157 nustatomos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą, prisidėti prie poveikio klimatui neutralumo ir žiedinės ekonomikos kūrimo ir nulinės taršos, užkertant kelią neigiamam poveikiui, kurį gali sukelti atliekų vežimas ir jų apdorojimas paskirties vietoje, arba jį sumažinant. Šiame reglamente nustatomos atliekų vežimo procedūros ir kontrolės režimas priklausomai nuo atliekų kilmės, paskirties vietos ir vežimo kelio, atliekų rūšies ir jų numatyto tvarkymo būdo paskirties vietoje.

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsniu, valstybės narės turi nustatyti sankcijų, taikomų pažeidus Reglamentą (ES) 2024/1157, taisykles ir imtis visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų taikomos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

Vadovaujantis to paties straipsnio 2 dalimi, valstybės narės turi užtikrinti, kad pagal šį straipsnį nustatytomis sankcijomis būtų tinkamai atsižvelgiama į:

- a) pažeidimo pobūdį, sunkumą ir mastą;
- b) atitinkamais atvejais tai, ar pažeidimas padarytas tyčia ar dėl aplaidumo;
- c) atsakingu laikomo fizinio ar juridinio asmens finansinį pajėgumą;
- d) ekonominę naudą, gaunamą atsakingu laikomam fiziniam ar juridiniam asmeniui įvykdžius pažeidimą, jei ją galima nustatyti;
- e) dėl pažeidimo padarytą žalą aplinkai;
- f) bet kokius veiksmus, kurių ėmėsi atsakingas fizinis ar juridinis asmuo, siekdamas sušvelninti ar atlyginti padarytą žalą;
- g) tai, ar pažeidimas yra kartotinis, ar pavienis;
- h) bet kokią kitą sunkinantį ar lengvinantį veiksnį, taikomą atvejo aplinkybėmis.

Vadovaujantis šio straipsnio 3 dalimi, pažeidus šį reglamentą, valstybės narės turėtų galėti taikyti, kai aktualu, bent šias sankcijas:

- a) baudas;
- b) su atliekų tvarkymu ir vežimu susijusios veiklos leidimo panaikinimą arba laikiną sustabdymą, jei ši veikla patenka į šio reglamento taikymo sritį;
- c) laikiną pašalinimą iš viešųjų pirkimų procedūrų.

Atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2024/1157 nuostatas, Įstatymo projekto 13 straipsniu tikslinamos Įstatymo 87 straipsnyje nustatytos sankcijos, o Kodekso projekto 7 straipsniu tikslinamos Kodekso 251 straipsnyje nustatytos sankcijos numatant atsakomybę už Reglamento (ES) 2024/1157 reikalavimų nesilaikymą. Kodekso projekto 7 straipsnyje taip pat atsisakoma Įstatymo 251 straipsnio 11 dalyje nustatytos sankcijos už reikalavimo gauti leidimą įvežti / importuoti atliekas pažeidimą. Numatyta, kad šie Įstatymo ir Kodekso pakeitimai įsigalios 2026 m. gegužės 21 d., t. y. nuo kada bus taikomas Reglamentas (ES) 2024/1157.

Priėmus Įstatymo ir Kodekso projektus, bus numatytos sankcijos juridiniams ir fiziniams asmenims už Reglamente (ES) 2024/1157 nustatytų atliekų vežimo procedūrų reikalavimų pažeidimus. Bus įgyvendintos Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnio nuostatos dėl sankcijų už šio reglamento

pažeidimus, taikant ekonomines sankcijas juridiniams asmenims. Priėmus Įstatymo projektą bus suteikta daugiau galimybių Aplinkos apsaugos departamentui prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, kontrolę vykdančiai institucijai, užtikrinti Reglamento (ES) 2024/1157 reikalavimų laikymąsi.

Įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnio 2 dalies c punktą, Įstatyme sankcijos nustatytos atsižvelgiant į įmonės finansinį pajėgumą išreiškiant sankcijos dydį procentine dalimi:

- Reglamento (ES) 2024/1157 IB priede nustatytos formos dokumento (toliau – judėjimo dokumentas) ar Reglamento (ES) 2024/1157 VII priede nustatytos formos dokumento (toliau – VII priedas), patvirtinančio įvežtų, importuotų atliekų gavimą, panaudojimą ir (ar) šalinimą, ir (ar) Reglamento (ES) 2024/1157 IA priede nustatytos formos dokumento (toliau – pranešimo dokumentas) nepateikimas susijusioms kompetentingoms institucijoms, vežimą organizuojančiam asmeniui ir (ar) atliekų gavėjui Reglamento (ES) 2024/1157 16 straipsnyje nustatyta tvarka ir (ar) terminais ir (ar) klaidingų duomenų pranešimo dokumente, judėjimo dokumente ar VII priede pateikimas užtraukia baudą nuo 1 iki 3 procentų juridinio asmens praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais gautų pajamų arba nuo 1 iki 3 procentų juridinio asmens einamaisiais kalendoriniais metais gautų pajamų, jei juridinis asmuo nevykdė veiklos praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais.

- Šio straipsnio pirmojoje dalyje numatytas pažeidimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo 3 iki 6 procentų juridinio asmens praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais gautų pajamų arba nuo 3 iki 6 procentų juridinio asmens einamaisiais kalendoriniais metais gautų pajamų, jei juridinis asmuo nevykdė veiklos praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais.

- Neteisėtas atliekų vežimas, kaip numatyta Reglamento (ES) 2024/1157 3 straipsnio 1 dalies 26 punkte, užtraukia baudą nuo 3 iki 10 procentų juridinio asmens praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais gautų pajamų arba nuo 3 iki 10 procentų juridinio asmens einamaisiais kalendoriniais metais gautų pajamų, jei juridinis asmuo nevykdė veiklos praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais.

- Šio straipsnio trečiojoje dalyje numatytas pažeidimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo 10 iki 20 procentų juridinio asmens praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais gautų pajamų arba nuo 10 iki 20 procentų juridinio asmens einamaisiais kalendoriniais metais gautų pajamų, jei juridinis asmuo nevykdė veiklos praėjusiais paskutiniais kalendoriniais metais.

Pažymėtina, kad Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnio 3 dalies c punktas (laikinas pašalinimas iš viešųjų pirkimų procedūrų) įgyvendinamas Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 72⁶ straipsniu, kuriame yra įtvirtinta baudžiamojo poveikio priemonė - uždraudimas juridiniam asmeniui dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Ji gali būti skiriama kartu su bausme ir atitiktų Europos Sąjungos dokumentuose naudojamą sankcijos sampratą. Taip pat, Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnio 3 dalies b punkte nustatyta nuostata dėl su atliekų tvarkymu ir vežimu susijusios veiklos leidimo panaikinimo arba laikino sustabdymo, kai ši veikla patenka į šio reglamento taikymo sritį, yra įgyvendinta Įstatymo 19¹ straipsnio 14 dalies 9 punkte ir 19² straipsnio 11 dalies 9 punkte, kuriuose nustatytos sankcijos panaikinti TIPK leidimą ar leidimą. Šios nuostatos atitinka Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnio 3 dalies b punkto reikalavimus.

Dėl Reglamento (ES) Nr. 2024/590 nustatytų reikalavimų

Įstatymo projekte siūlomi Įstatymo 110 straipsnio pakeitimai siekiant nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas už ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso, tvarkymo pažeidimus juridiniams asmenims,

įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/590 27 straipsnio nuostatas dėl atsakomybės taikymo už šiame reglamente nustatytą reikalavimų nesilaikymą.

Siūloma nustatyti didesnes finansines nuobaudas, taikyti ne tik administracinę atsakomybę, bet už nurodytus pažeidimus:

- taikyti laikiną (vienų metų) draudimą naudoti, gaminti, importuoti, eksportuoti arba pateikti rinkai ozono sluoksnį ardančias medžiagas arba produktus ir įrangą, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso;

- skirti pažeidimo padarymo įrankių ir priemonių, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra tokių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso, pakartotinai neužpildomų ozono sluoksnį ardančių medžiagų talpyklų, kurios yra tuščios arba visiškai ar iš dalies užpildytos, konfiskavimą, taip pat konfiskuoti už neteisėtą veiklą gautas pajamas.

Įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/590 nuostatas, už ozono sluoksnį ardančių medžiagų arba produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso, gamybos, importo, eksporto, pateikimo į rinką, vėlesnio tiekimo ir teikimo kitam asmeniui Europos Sąjungoje už atlygį arba neatlyginotinai ar naudojimo reikalavimų pažeidimus siūloma nustatyti baudas nuo penkių iki aštuonių kartų didesnes už atitinkamų ozono sluoksnį ardančių medžiagų ar produktų ir įrangos rinkos vertę. Jei pažeidimai padaromi pakartotinai, siūloma nustatyti baudas nuo aštuonių iki dešimties kartų didesnes už atitinkamų ozono sluoksnį ardančių medžiagų ar produktų ir įrangos rinkos vertę. Rinkos vertė nėra stabili, tai kintamas dydis, jos nustatyti teisės aktais negalima. Rinkos vertė turėtų būti apskaičiuojama pagal atitinkamų ozono sluoksnį ardančių medžiagų arba produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso, piniginę vertę pažeidimo padarymo metu. Skiriant konkrečią baudą, nustatant jos dydį, turi būti atsižvelgiama į bendrąsias Įstatymo 25-53 straipsnių nuostatas, atsižvelgiama į padaryto teisės pažeidimo pobūdį, juridinio asmens atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes. Be to, Įstatymo projektu siūloma papildyti Įstatymo 51 straipsnio 1 dalį, nustatant, kad skiriant ekonominę sankciją juridiniam asmeniui už Įstatymo 110 straipsnyje numatytą pažeidimą, atsižvelgiama ir į Reglamento (ES) 2024/590 27 straipsnio 2 dalyje nustatytas aplinkybes. Atsižvelgdami į konkretaus pažeidimo pobūdį ir aplinkybes, kiekvieną pažeidimą atskirai nagrinėtų bei rinkos vertę nustatytų juridinių asmenų padarytus pažeidimus tiriantys, juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus surašantys ir bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo nagrinėjantys Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos ministerijos, Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos įgalioti pareigūnai pagal institucijų kompetenciją vadovaujantis Įstatymo 37 straipsniu.

Už ozono sluoksnį ardančių medžiagų tvarkymo reikalavimų pažeidimus baudų dydžius siūloma diferencijuoti pagal galimą pažeidimų žalą aplinkai:

- pažeidimai, susiję su aplaidžiu duomenų rinkimu, kaupimu, atitikties deklaracijų rengimu, įrašų ir dokumentų saugojimu, informacijos teikimo Europos Komisijai ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar Aplinkos ministerijos įgaliotoms institucijoms reikalavimų pažeidimais, talpyklų, kuriuose yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų, ženkliniu, už kuriuos siūloma padidinti numatytą mažiausios vertės baudų režį juridiniams asmenims nuo 1000 iki 2000 eurų;

- pažeidimai, susiję su ozono sluoksnį ardančių medžiagų išleidimu į atmosferą, nuotėkio prevencijos ir tikrinimo reikalavimais, įrangos, turinčios gedimų, eksploatavimu ar eksploatacijos nutraukimu, ozono sluoksnį ardančių medžiagų surinkimu iš produktų ir įrangos bei statybinių medžiagų

putų, pakartotinai neužpildomų ozono sluoksnį ardančių medžiagų talpyklų importu, pateikimu rinkai, naudojimu arba eksportu, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų, naikinimu, halonų, naudojamų būtiniausioms reikmėms, saugojimu, priešgaisrinių sistemų ir gesintuvų, kuriuose yra halonų, naudojamų būtiniausioms reikmėms arba kurių veikimas nuo jų priklauso, eksploatacijos nutraukimu ir halonų surinkimu, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, skirtų svarbiausioms laboratorijų ir analizės reikmėms, gamyba, pateikimu rinkai ir vėlesniu tiekimu ar teikimu kitam asmeniui Europos Sąjungoje arba naudojimu, laikomi sunkiais pažeidimais, už kuriuos siūloma nustatyti didesnės vertės baudų režį, paliekant galimybę tyrimų metu nustatyti adekvačią atsakomybę už padarytą žalą aplinkai juridiniams asmenims nuo 2000 iki 8000 eurų.

Kodekso projekte siūlomi 310 straipsnio pakeitimai siekiant nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų ar kurių veikimas nuo jų priklauso, tvarkymo sankcijas fiziniams asmenims, įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/590 27 straipsnio nuostatas dėl atsakomybės taikymo už šiame reglamente nustatytą reikalavimų nesilaikymą.

Siūloma nustatyti didesnes baudas, taikyti ne tik administracinę atsakomybę, bet už nurodytus administracinius nusižengimus skirti administracinio nusižengimo padarymo įrankių ir priemonių, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra tokių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso, pakartotinai neužpildomų ozono sluoksnį ardančių medžiagų talpyklų, kurios yra tuščios arba visiškai ar iš dalies užpildytos, konfiskavimą, taip pat konfiskuoti už neteisėtą veiklą gautas pajamas.

Už reikalavimų veiklos vykdytojams pažeidimus baudų dydžius siūloma diferencijuoti pagal galimą nusižengimų žalą aplinkai:

- nusižengimai, susiję su aplaidžiu duomenų rinkimu, kaupimu, atitikties deklaracijų rengimu, įrašų ir dokumentų saugojimu, informacijos teikimo Europos Komisijai ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar Aplinkos ministerijos įgaliotoms institucijoms reikalavimų pažeidimais, talpyklų, kuriuose yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų, ženkliniu, už kuriuos siūloma padidinti numatytą mažiausios vertės baudų režį fiziniams asmenims nuo 500 iki 1000 eurų;

- nusižengimai, susiję su darbuotojų kompetencijos reikalavimų pažeidimu, už kuriuos siūloma nustatyti dvigubai didesnės vertės baudas fiziniams asmenims, nuo 1000 iki 2000 eurų;

- nusižengimai, susiję su ozono sluoksnį ardančių medžiagų išleidimu į atmosferą, nuotėkio prevencijos ir tikrinimo reikalavimais, įrangos, turinčios gedimų, eksploatavimu ar eksploatacijos nutraukimu, ozono sluoksnį ardančių medžiagų surinkimu iš produktų ir įrangos bei statybinių medžiagų putų, pakartotinai neužpildomų ozono sluoksnį ardančių medžiagų talpyklų importu, pateikimu rinkai, naudojimu arba eksportu, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų, naikinimu, halonų, naudojamų būtiniausioms reikmėms, saugojimu, priešgaisrinių sistemų ir gesintuvų, kuriuose yra halonų, naudojamų būtiniausioms reikmėms arba kurių veikimas nuo jų priklauso, eksploatacijos nutraukimu ir halonų surinkimu, ozono sluoksnį ardančių medžiagų, skirtų svarbiausioms laboratorijų ir analizės reikmėms, gamyba, pateikimu rinkai ir vėlesniu tiekimu ar teikimu kitam asmeniui Europos Sąjungoje arba naudojimu, laikomi sunkiais pažeidimais, už kuriuos siūloma nustatyti didesnės vertės baudų režį, paliekant galimybę tyrimų metu nustatyti adekvačią atsakomybę už padarytą žalą aplinkai fiziniams asmenims nuo 1000 iki 4000 eurų;

- nusižengimai, susiję su ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir (arba) produktų ir įrangos, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas nuo jų priklauso, gamybos, importo, eksporto, pateikimo rinkai,

vėlesnio tiekimo ar teikimo kitam asmeniui Europos Sąjungoje už atlygį arba neatlygintinai ar naudojimo reikalavimų pažeidimu, laikomi sunkiais pažeidimais, už kuriuos siūloma nustatyti baudą nuo 1000 iki 6000 eurų. Šiuos administracinius nusižengimus padarius pakartotinai, siūloma nustatyti baudą nuo 2000 iki 6000 eurų.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti sąvokos „ozono sluoksnį ardančios medžiagos“, kuri apibrėžta vadovaujantis panaikintu Reglamentu (EB) Nr. 1005/2009. Reglamentas (ES) 2024/590 termino „ozono sluoksnį ardančios medžiagos“ neapibrėžia, tačiau 2 straipsnyje nustato šio reglamento taikymo sritį: reglamentas taikomas I ir II prieduose išvardytoms ozono sluoksnį ardančioms medžiagoms ir jų izomerams atskirai arba esantiems mišinys ir produktams bei įrangai ir jų dalims, kuriuose yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų arba kurių veikimas priklauso nuo tų medžiagų.

Atsižvelgiant į siūlomus Įstatymo projekto 110 straipsnio pakeitimus, patikslinamas 37 straipsnis, nustatant, kad juridinių asmenų padarytus pažeidimus tiria, juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus surašo ir bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo nagrinėja Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos įgalioti pareigūnai dėl Įstatymo 110 straipsnio ketvirtojoje, aštuntojoje, devintojoje dalyse numatytų pažeidimų pagal šių institucijų kompetenciją. Pagal Kodekso projekto 310 straipsnio pakeitimus patikslinamas 589 straipsnis, nustatantis, kad administracinių nusižengimų teiseną pradeda, administracinių nusižengimų tyrimą atlieka ir administracinių nusižengimų protokolus surašo Lietuvos Respublikos muitinės ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pareigūnai dėl Kodekso 310 straipsnio 5, 9, 10 dalyse numatytų administracinių nusižengimų pagal šių institucijų kompetenciją.

Siekiant, kad sankcijos įsigaliotų nedelsiant ir įgyvendinant Reglamento (ES) 2024/590 27 straipsnio įpareigojimą apie nustatytas sankcijas iki 2026 m. sausio 1 d. pranešti Europos Komisijai, siūloma nenustatyti konkrečių Įstatymo projekto 16 straipsnio, kuriuo keičiamas Įstatymo 110 straipsnis, ir Kodekso projekto 11 straipsnio, kuriuo keičiamas Kodekso 310 straipsnis, įsigaliojimo datų, t. y. jie įsigaliotų sekančią dieną nuo teisės aktų paskelbimo.

Dėl Reglamento (ES) 2023/1805 nustatytų reikalavimų

Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti sankcijas juridiniams asmenims už Reglamente (ES) 2023/1805 nustatytų reikalavimų nesilaikymą papildant Įstatymo projektą nauju 110³ straipsniu.

Siekiant įtvirtinti sankcijas juridiniams asmenims (laivybos bendrovėms), pažeidžiantiems Reglamente (ES) 2023/1805 nustatytus reikalavimus laivybos bendrovei priklausančiame laive ataskaitiniu laikotarpiu neviršyti laive sunaudojamai energijai tenkančios ŠESD taršos vidutinės metinės ribos, nustatytos Reglamente (ES) 2023/1805 4 straipsnio 2 dalyje, Įstatymą numatoma papildyti nauju 110³ straipsniu. Šiame straipsnyje nustatomos sankcijos už laive sunaudojamai energijai tenkančios ŠESD taršos vidutinės metinės ribos viršijimą, kurios dydis apskaičiuojamas pagal Reglamento (ES) 2023/1805 23 straipsnio 2 dalyje nurodytą metodiką, taip pat nustatyti sankcijas už pareigos turėti galiojantį „FuelEU“ atitikties patvirtinimo dokumentą pažeidimą ir nustatyto reikalavimo laivybos bendrovei sumokėti „FuelEU“ baudą pažeidimą, kurių dydžiai būtų analogiški šiuo metu galiojančioms sankcijoms, nustatytoms Administracinių nusižengimų kodekso 243 straipsnyje, vykdant veiklą neturint šiltnamio efektą sukeliančių dujų leidimo.

Dėl Reglamento (ES) 2023/1115 reikalavimų

Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti sankcijas juridiniams asmenims už Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų reikalavimų, susijusių su informacijos saugojimu ir teikimu Vyriausybės įgaliotoms kompetentingoms institucijoms, išsamaus patikrinimo sistemos netaikymu arba šios sistemos reikalavimų pažeidimu, Reglamento (ES) Nr. 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimu, tiekimu rinkai, eksportu, nesilaikymą Įstatymo projekto 21 straipsniu papildant Įstatymą 118² straipsniu. Įstatymo 118² straipsniu siūloma nustatyti, kad Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų informacijos saugojimo ir teikimo Vyriausybės įgaliotoms kompetentingoms institucijoms reikalavimų pažeidimas po rašytinio įspėjimo užtraukia baudą nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio eurų. Pažeidimus padarius kartotinai skiriama bauda, kurios dydis nuo 0,5 procentų iki 1 procento veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Europos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą.

Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytos išsamaus patikrinimo sistemos netaikymas arba šios sistemos reikalavimų pažeidimas po rašytinio įspėjimo užtraukia baudą, kurios dydis nuo 1 procento iki 2 procentų veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Europos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą. Pažeidimus padarius pakartotinai, skiriama bauda, kurios dydis nuo 2 procentų iki 3 procentų veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Europos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą.

Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimas arba tiekimas rinkai, arba eksportas pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus, užtraukia baudą, kurios dydis nuo 3 procentų iki 4 procentų veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Europos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą. Pažeidimus padarius pakartotinai, skiriama bauda, kurios dydis nuo 4 procentų iki 8 procentų veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Europos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą.

Taip pat už Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimą arba tiekimą rinkai, arba eksportą pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus skiriamas Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų ir (arba) iš sandorio gautų pajamų konfiskavimas.

Pakartotinai padarius pažeidimus, susijusius su Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimu arba tiekimu rinkai, arba eksportu pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus, ir gavus baudą, kurios dydis nuo 4 procentų iki 8 procentų veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Europos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą, juridinis

asmuo įtraukiamas į Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimo arba tiekimo rinkai, arba eksporto reikalavimus pažeidusių ir nurodytas baudas gavusių juridinių asmenų sąrašą, kuris skelbiamas atitinkamai Vyriausybės įgaliotų kompetentingų institucijų interneto svetainėse. Šis reikalavimas padės įgyvendinti dalį Reglamento (ES) 2023/1115 25 straipsnio „Sankcijos“ d dalyje nurodytos sankcijos (kiek tai susiję su viešaisiais pirkimais, konkursais, koncesijomis) – *„laikiną pašalinimą ilgiausiai 12 mėnesių laikotarpiui iš viešųjų pirkimų procesų ir laikiną draudimą gauti viešąjį finansavimą, įskaitant konkursų procedūras, dotacijas bei koncesijas“*. Po pasitarimų su Viešųjų pirkimų tarnyba ir Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, nuspręsta šią sankciją įgyvendinti parengiant atitinkamas metodines priemones, kurios padėtų perkančiajai organizacijai susiorientuoti viešųjų pirkimų erdvėje: planuojama papildyti Viešųjų pirkimų tarnybos gaires, įtvirtinant jose pašalinimo iš viešųjų pirkimų pagrindus; sudaryti sąrašą tiekėjų, kurie yra įvykdę Reglamento (ES) 2023/1115 pažeidimus ir yra gavę nuobaudas – tai galėtų atlikti Vyriausybės įgalios kompetentingos institucijos, kaip ir siūloma Įstatymo projekte. Likusios sankcijos dalies, susijusios su viešuoju finansavimu, dotacijomis, neplanuojama įgyvendinti Įstatymo projektu. Dėl jos įgyvendinimo konsultuojamasi su kitų valstybių narių ekspertais.

Gavus baudą už pakartotinius pažeidimus, susijusius su Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimu arba tiekimu rinkai, arba eksportu, pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus, ar sekančius vėlesnius pakartotinius pažeidimus, taip pat sunaikinus 1ha ir didesnę miško plotą, nualinus 2 ha ir didesnę miško plotą – tokius pažeidimus siūloma laikyti sunkiais pažeidimais ir už juos skirti laikiną (vienų metų) draudimą pateikti rinkai arba tiekti rinkai arba eksportuoti atitinkamas biržos prekes ir produktus, kurie buvo pateikti rinkai arba tiekti rinkai arba eksportuoti pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir skirti draudimą taikyti Reglamento (ES) 2023/1115 13 straipsnyje nustatytą supaprastintą išsamų patikrinimą. Sunkus pažeidimas Reglamente (ES) 2023/1115, Reglamento (ES) 2023/1115 įgyvendinimo gairėse ir kituose susijusiuose Europos Sąjungos dokumentuose neapibrėžtas, tai paliekama apibrėžti valstybėms narėms. Ši administracinio poveikio priemonė suformuluota siekiant įgyvendinti Reglamento (ES) 2023/1115 25 straipsnio 2 dalies e ir f punktuose įtvirtintas sankcijas: „e) laikiną draudimą pateikti ar tiekti rinkai arba atitinkamas biržos prekes ir produktus eksportuoti, jei padaromas sunkus pažeidimas arba pakartotiniai pažeidimai; f) draudimą taikyti 13 straipsnyje nustatytą supaprastintą išsamų patikrinimą, jei padaromas sunkus pažeidimas arba pakartotiniai pažeidimai“. Vadovaujantis Baudžiamojo kodekso 273 straipsnio „Neteisėtas miško kirtimas ar pelkių naikinimas“ nuostatomis – tas, kas neturėdamas leidimo iškirto, sunaikino ar sužalojo miško žemėje daugiau negu 500 kietmetrių medžių arba nusausino pelkę, baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų. Pavertus 500 kietmetrių į hektarus, minėtos Baudžiamojo kodekso priemonės būtų taikomos vidutiniškai nuo 1,9 ha – bet kokio amžiaus ir 1,4 ha – brandiems medynams. Vidutinis medžių tūris 1 ha – apie 270 m³/ha, brandžiuose medynuose – 360 m³/ha. Atsižvelgiant į tai, siūlytina sunaikintą 1ha ir didesnę miško plotą, nualintą 2 ha ir didesnę miško plotą laikyti sunkiais pažeidimais. Sąvokos „miškų naikinimas“ ir „miškų alinimas“ apibrėžtos Reglamento (ES) 2023/1115 2 straipsnio 2 ir 7 dalyse, Įstatymo ir Kodekso projekte duodamos nuorodos į Reglamente (ES) 2023/1115 apibrėžtas sąvokas.

Taip pat siūloma tikslinti Įstatymo 37 straipsnio 1 dalies 1 ir 7 punktus, 2 dalies 7 punktą, papildyti 37 straipsnio 1 dalį nauju 9 punktu įtraukiant naują 118² straipsnį, kad juridinių asmenų padarytus

pažeidimus, susijusius su Reglamento pažeidimais tiria, juridinių asmenų padarytų pažeidimų protokolus surašo vyresnieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo nagrinėja vyriausieji valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgalioti pareigūnai. Siūloma tikslinti 40¹ straipsnio 4 dalį – įtraukiant 118² straipsnio 7 dalyje minimą produktų ir pajamų konfiskavimą, 47 straipsnį – įtraukiant 118² straipsnio 1, 3 dalyse minimą rašytinį įspėjimą.

Su Reglamentu (ES) 2023/1115 susijusių Įstatymo projekto straipsnių įsigaliojimo datos nustatytos atsižvelgiant į Reglamentą (ES) 2024/3234, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/1115, kiek tai susiję su nuostatomis dėl taikymo pradžios datos. Siūlomos įtvirtinti baudos nustatytos vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1115 25 straipsnyje nustatytais reikalavimais, diferencijuotos atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, mastą, reikšmingumą, pakartotinumą, siekiant kad baudos būtų proporcingos aplinkai padarytai žalai ir atitinkamų biržos prekių ar atitinkamų produktų vertei, tokių baudų dydį skaičiuojant taip, kad būtų užtikrinta, kad atsakingi asmenys veiksmingai netektų įvykdžius šiuos pažeidimus gautos ekonominės naudos ir laipsniškai didinant tokių baudų dydį už pakartotinius pažeidimus. Vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1115 25 straipsnio 2 dalies a punktu, juridinio asmens atveju, didžiausia tokios baudos suma turi būti ne mažesnė kaip 4 procentai veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą, ir prireikus padidinama, kad viršytų galimą įgyjamą ekonominę naudą. Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų informacijos saugojimo ir teikimo Vyriausybės įgaliotoms kompetentingoms institucijoms reikalavimų pažeidimas laikytinas lengvu (mažiau reikšmingu, kurį dažnu atveju galima ištaisyti ir nedarančiu esminės įtakos Reglamento (ES) 2023/1115 tikslų įgyvendinimo užtikrinimui) pažeidimu, todėl mažiausias baudos dydis siūlomas 600 eurų, pakartotinio pažeidimo atveju – mažiausias baudos dydis 0,5 procentai veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą. Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimas arba tiekimas rinkai arba eksportas pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus laikytinas sunkiu pažeidimu (konstatuotas pažeidimas reikštų, kad miškas buvo sunaikintas ir pažeidimo ištaisyti neįmanoma), todėl didžiausias siūlomas baudos dydis – 4 procentai veiklos vykdytojo arba prekiautojo bendros metinės apyvartos Sąjungos mastu finansiniais metais, einančiais prieš priimant sprendimą skirti baudą, apskaičiuotos pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 (24) 5 straipsnio 1 dalyje nustatytą įmonių bendros apyvartos apskaičiavimą. Pakartotinio sunkaus pažeidimo atveju baudos dydis didinamas iki 8 procentų. Šiuo metu Lietuvoje pagal rekvizitai.vz.lt duomenis yra 68 medienos įmonės, kurių metinė apyvarta yra virš 10 000 000 Eur (tokių įmonių mažiausia bauda galėtų būti 50 000 Eur, didžiausia – 800 000 Eur), o vienos didžiausių medienos įmonių metinė apyvarta – virš 200 000 000 Eur per metus (atitinkamai baudos rėžiai būtų nuo 1 000 000 iki 16 000 000 Eur).

Kodekso projektu siūloma įtvirtinti sankcijas fiziniams asmenims už Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų reikalavimų, susijusių su informacijos saugojimu ir teikimu Vyriausybės įgaliotoms kompetentingoms institucijoms, išsamaus patikrinimo sistemos netaikymu arba šios sistemos reikalavimų pažeidimu, Reglamento (ES) Nr. 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimu, tiekimu

rinkai, eksportu, nesilaikymą. Kodekso projekto 8 straipsniu papildant Kodeksą 270² straipsniu siūloma nustatyti, kad Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytų informacijos saugojimo ir teikimo kompetentingoms institucijoms reikalavimų pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą prekyautojams fiziniams asmenims nuo 300 iki 500 eurų ir prekyautojų juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 600 iki 1000 eurų. Numatytas pažeidimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą prekyautojams fiziniams asmenims nuo 600 iki 1000 eurų ir prekyautojų juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1200 iki 2000 eurų.

Reglamente (ES) 2023/1115 nustatytos išsamaus patikrinimo sistemos netaikymas arba šios sistemos reikalavimų pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą veiklos vykdytojams fiziniams asmenims nuo 500 iki 700 eurų ir veiklos vykdytojų juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 1000 iki 1400 eurų. Numatytas pažeidimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą veiklos vykdytojams fiziniams asmenims nuo 1000 iki 1400 eurų ir veiklos vykdytojų juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 2000 iki 2800 eurų.

Reglamento (ES) 2023/1115 I priede nurodytų produktų pateikimas arba tiekimas rinkai arba eksportas pažeidžiant Reglamento (ES) 2023/1115 3 straipsnyje nustatytus reikalavimus, užtraukia baudą veiklos vykdytojams fiziniams asmenims nuo 1000 iki 2000 eurų ir veiklos vykdytojų juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 2000 iki 4000 eurų, skiriamas Reglamento I priede nurodytų produktų konfiskavimas ir (arba) iš sandorio gautų pajamų konfiskavimas. Numatytas pažeidimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą veiklos vykdytojams fiziniams asmenims nuo 2000 iki 4000 eurų ir veiklos vykdytojų juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo 4000 iki 6000 eurų ir skiriamas Reglamento I priede nurodytų produktų konfiskavimas ir (arba) iš sandorio gautų pajamų konfiskavimas.

Siūloma keisti Kodekso 29 straipsnio 4 dalį, patikslinant nuostatas dėl turto konfiskavimo, 589 straipsnio 30, 31, 70 punktus papildant 270² straipsniu – įtvirtinant, kad administracinius nusižengimus dėl Reglamento (ES) 2023/1115 tiria ir protokolus surašo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pareigūnai.

Su Reglamentu (ES) 2023/1115 susijusių Kodekso projekto straipsnių įsigaliojimo datos nustatytos atsižvelgiant į Reglamentą (ES) 2024/3234, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/1115, kiek tai susiję su nuostatomis dėl taikymo pradžios datos.

Siūlomos įtvirtinti baudos nustatytos vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/1115 25 straipsnyje apibrėžtais reikalavimais, diferencijuotos atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, mastą, reikšmingumą, pakartotinumą, siekiant užtikrinti, kad atsakingi asmenys veiksmingai netektų įvykdžius šiuos pažeidimus gautos ekonominės naudos ir laipsniškai didinant tokių baudų dydį už pakartotinius pažeidimus. Siūlomų baudų režiai apskaičiuoti vadovaujantis 2024 m. rugpjūčio 28 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 709 „Dėl 2025 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ patvirtinta minimaliąja mėnesine alga (1038 eurai). Nustatant baudas už informacijos saugojimo, teikimo kompetentingoms institucijoms pažeidimus siūloma imti 30 procentų minimaliosios mėnesinės algos dydį, atitinkamai jį dvigubinant pakartotinio pažeidimo atvejais. Nustatant baudas išsamaus patikrinimo sistemos netaikymo ar šios sistemos pažeidimo atvejais – siūloma imti 50 procentų minimaliosios mėnesinės algos atitinkamai ją didinant pakartotinių pažeidimų atvejais ir imti visą minimaliąją mėnesinę

algą produktų pateikimo rinkai ar tiekimo rinkai ir eksporto atvejais, atitinkamai dvigubinant už pakartotinius pažeidimus.

Paminėtina, kad 2025 m. rugpjūčio 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 583 „Dėl kompetentingų institucijų, atsakingų už 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2023/1115 taikymą, paskyrimo“ paskirtos kompetentingos institucijos, atsakingos už Reglamento (ES) 2023/1115 taikymą. Vadovaujantis Vyriausybės sprendimu, šios institucijos bus atsakingos už Reglamento (ES) 2023/1115 taikymą šių produktų pateikimo ir tiekimo rinkai, eksporto srityje: Aplinkos apsaugos departamentas – už malkinę medieną, turinčią rąstgalių, pliauskų, šakų, žabų kūlelių arba panašų pavidalą, išskyrus medienos skiedras arba smulkinius; pjuvenas, medienos atliekas ir atraižas, neaglomeruotas arba aglomeruotas ir turinčias rąstgalių, briketų, granulių arba panašų pavidalą; padarinę medieną, nuo kurios nuskusta arba nenuskusta žievė ar balana arba kuri grubiai aptašyta ar neaptašyta; alyvpalmių aliejaus ir sojos produktus, kurie pagal pagrindinę paskirtį skirti kuro gamybai; Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba – už medieną ir medienos produktus, išskyrus priskirtus Aplinkos apsaugos departamentui, gumos produktus, galvijus, kakavą, kavos, alyvpalmių aliejų ir sojos produktus, kurie pagal pagrindinę paskirtį neskirti maistui ir (ar) pašarams, išskyrus alyvpalmių aliejaus ir sojos produktus, kurie pagal pagrindinę paskirtį skirti kuro gamybai; Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba – už galvijų, kakavos, kavos, alyvpalmių aliejaus ir sojos produktus, skirtus maistui ir (ar) pašarams.

Dėl Reglamento (ES) 2023/956 nustatytų reikalavimų

Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti sankcijas juridiniams asmenims už Reglamente (ES) 2023/956 nustatytų reikalavimų nesilaikymą papildant Įstatymo projektą 110² ir 110³ straipsniu.

Reglamentu (ES) 2023/956 nustatytas PADKM ir reglamentuojami šio mechanizmo taikymo reikalavimai: nuo 2023 m. spalio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. taikomas pereinamasis laikotarpis, kai šio reglamento I priede nurodytų prekių iš trečiųjų šalių importuotojai į Sąjungos muitų teritoriją teikia tik ketvirtines PADKM ataskaitas apie importuotų prekių būdingąjį išmetama ŠESD kiekį, o nuo 2026 m. sausio 1 d. PADKM pradedamas taikyti visa apimtimi – importuotojai (įgaliotieji PADKM deklaratantai) pagal importuotų prekių būdingąjį ŠESD kiekį nurodytą metinėse PADKM deklaracijose privalo atsiskaityti PADKM sertifikatais.

Reglamento (ES) 2023/956 26 straipsnyje nustatytas įpareigojimas valstybėms narėms taikyti baudas:

- kai įgaliotasis PADKM deklarantas neatsisako per praėjusius kalendorinius metus importuotoms prekėms būdingą išmetamą ŠESD kiekį atitinkančio PADKM sertifikatų skaičiaus;
- kai asmuo, kuris nėra įgaliotasis PADKM deklarantas, įveža prekes į Sąjungos muitų teritoriją nesilaikydamas reglamente nustatytų pareigų.

Reglamento (ES) 2023/956 35 straipsnyje nustatytas įpareigojimas valstybėms narėms taikyti baudas:

- kai nėra laikomasi PADKM ataskaitų pateikimo reikalavimų, nustatytų 2023 m. rugpjūčio 17 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2023/1773, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956 taikymo taisyklės, pagal kurias vykdoma pareiga teikti pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo PADKM ataskaitas.

Siekdami įgyvendinti PADKM sankcijų taikymo reikalavimus, siūloma Įstatymo projektą papildyti 110² straipsniu, kuris užtikrins, kad juridiniai asmenys laikytųsi PADKM ataskaitų teikimo

reikalavimų, teigdami teisingus ir išsamius duomenis pereinamuoju laikotarpiu. Baudų dydžiai nustatyti Įgyvendinimo reglamento (ES) 2023/1773 16 straipsnyje. Numatytas ir 110² straipsnio pripažinimas netekusiu galios, kadangi šiuo straipsniu įtvirtinamos pereinamojo laikotarpio sankcijos, kurios vėliau nebebus aktualios ir pakeistos pilno įgyvendinimo laikotarpio sankcijomis. Taip pat ir 110³ straipsniu, kuris įpareigos įgaliotuosius PADKM deklarantus laiku atsisakyti PADKM sertifikatų. Užtikrins, kad juridiniai asmenys laikytųsi PADKM deklaracijų pateikimo reikalavimų, teigdami teisingus ir išsamius duomenis. Nustatys baudas už neteisėtą prekių įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją be įgaliotojo deklaranto statuso. Konkretūs baudų dydžiai įtvirtinami įstatymuose yra nustatyti Reglamento (ES) 2023/956 26 straipsnyje, t.y. šių nuostatų baudų dydžiai lygūs Direktyvos 2003/87/EB 16 straipsnio 3 dalyje nustatyti baudai, t.y. 100 eur už vieną CO₂ ekv. toną ir nenumatomos lengvinančios/sunkinančios aplinkybės.

Siūloma nustatyti, kad iki 2026 m. liepos 31 d. pradėtos atsakomybės už Aplinkos apsaugos įstatymo 110² straipsnyje nustatytus pažeidimus taikymo, pažeidimų nagrinėjimo ir nuobaudų skyrimo procedūros būtų baigiamos vadovaujantis iki minėtos datos galiojusių teisiniu reguliavimu.

Tikslinamas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų taikytinų atsakomybės straipsnių sąrašas – papildoma, kad šių institucijų pareigūnai gali taikyti sankcijas už Aplinkos apsaugos įstatymo 110² straipsnio 1, 2 dalių ir 110³ straipsnio 1 dalies pažeidimus. Tikslinamas ir Lietuvos Respublikos muitinės taikytinų atsakomybės straipsnių sąrašas – papildoma, kad šių institucijų pareigūnai gali taikyti sankcijas už Aplinkos apsaugos įstatymo 110³ straipsnio 2 dalies pažeidimus. Be to, Įstatymo projektu siūloma papildyti Įstatymo 51 straipsnio 1 dalį, nustatant, kad skiriant ekonominę sankciją juridiniam asmeniui už Įstatymo 110² straipsnyje numatytą pažeidimą, atsižvelgiama ir į Reglamento (ES) 2023/1773 16 straipsnio 3 dalyje nustatytas aplinkybes.

Kodekso projektu siūloma įtvirtinti sankcijas fiziniams asmenims už Reglamente (ES) 2023/956 nustatytų reikalavimų nesilaikymą pakeičiant Kodekso 243¹ straipsnį ir papildant Kodeksą 243² straipsniu.

Projektu numatoma pakeisti Kodekso 243¹ straipsnį, kuriuo įtvirtinamos sankcijos degalų ir kuro tiekėjams už kuro ir energijos būvio ciklo metu išmetamų ŠESD kiekio mažinimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, nes jis nuo 2025 m. nebeaktualus. Atsižvelgiant į šią aplinkybę, siūloma šio straipsnio nuostatas pakeisti ir naujai įtvirtinti pereinamojo laikotarpio fizinių asmenų atsakomybės nuostatas už PADKM reikalavimų pažeidimus, susijusius su PADKM ataskaitų teikimu pagal Reglamento (ES) 2023/956 35 straipsnį. Numatytas ir 243¹ straipsnio netekimas galios, kadangi šiuo straipsniu įtvirtinamos pereinamojo laikotarpio sankcijos, kurios vėliau nebebus aktualios ir pakeistos pilno įgyvendinimo laikotarpio sankcijomis. 243² straipsnio papildymu siūlomas nustatyti sankcijas už PADKM deklaracijų teikimo, PADKM sertifikatų atsisakymo ir PADKM prekių įvežimo į Europos Sąjungos muitų teritoriją pažeidimus pagal Reglamento (ES) 2023/956 26 straipsnį. Atsižvelgiant į Kodekso apribojimą dėl maksimalios skirtinos baudos fiziniam asmeniui, reglamento numatytą fiksuotą baudos dydį ir nacionalinės kompetentingos institucijos (Aplinkos apsaugos agentūros) duomenis apie fizinių asmenų importo kiekius nustatomas baudos dydžio intervalas nuo vieno šimto iki šešių tūkstančių eurų. Toks intervalas nustatomas, kadangi Reglamentas 2023/956 nustato fiksuotą baudos dydį lygų Direktyvos 2003/87/EB 16 straipsnio 3 dalyje nustatyti baudai, t.y. 100 eur už vieną CO₂ ekv. toną, bet pagal Kodekso bendrosios dalies nuostatas fiksuota bauda negali būti taikoma. Remiantis nacionalinės kompetentingos institucijos duomenimis toks intervalas turėtų būti pakankamas, kadangi stebima fizinių

asmenų importo statistika rodo, kad per metus fiziniai asmenys daugiausiai importuoja nuo 1 iki 3 tonų PADKM prekių.

Tikslinamas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų taikytinų atsakomybės straipsnių sąrašas – papildoma, kad šių institucijų pareigūnai gali taikyti sankcijas už Kodekso 243¹ straipsnio 1, 2 bei 243² straipsnio 1 dalies pažeidimus. Tikslinamas ir Lietuvos Respublikos muitinės taikytinų atsakomybės straipsnių sąrašas - papildoma, kad šių institucijų pareigūnai gali taikyti sankcijas už Kodekso 243² straipsnio 2 dalies pažeidimus.

Įstatymo ir Kodekso projektų nuostatų įsigaliojimo datos nustatytos atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2023/956 taikymo laikotarpius ir šio reglamento pereinamosios fazės bei visapusiško mechanizmo įgyvendinimo terminus. Pereinamasis laikotarpis, kurio metu importuotojai teikia ketvirtines ataskaitas be finansinės korekcijos taikymo, trunka nuo 2023 m. spalio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d. Kadangi pagal Įgyvendinimo reglamento (ES) 2023/1773 16 straipsnio nuostatas bauda gali būti taikoma, jeigu ataskaita nepateikiama ilgiau kaip šešis mėnesius, nacionaliniame teisiniame reguliavime būtina numatyti galimybę užbaigti pereinamuoju laikotarpiu pradėtas atsakomybės taikymo procedūras iki 2026 m. liepos 31 d. Nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigalioja Aplinkos apsaugos įstatymo 110³ straipsnyje ir Administracinių nusižengimų kodekso 243² straipsnyje nustatytas pilno PADKM įgyvendinimo teisinis reguliavimas, o nuo 2026 m. rugpjūčio 1 d. netenka galios pereinamuoju laikotarpiu taikytas Aplinkos apsaugos įstatymo 110² straipsnis. Atsižvelgiant į pereinamojo laikotarpio pabaigą ir būtinybę užtikrinti sklandų perėjimą prie naujo atsakomybės režimo, nenumatomas vėlesnis Aplinkos apsaugos įstatymo 110² ir Administracinių nusižengimų kodekso 234¹ straipsniai įsigaliojimas. Nuostatų, numatančių PADKM prekių įvežimo reikalavimus ir užtikrinančios finansinės korekcijos mechanizmo veiksmingumą įsigaliojimas numatomas 2026 m. sausio 1 d.

Dėl Direktyvoje (ES) 2024/1203 nustatytų reikalavimų

Įstatymo projektu siūloma techninis pakeitimas, kuriuo įgyvendinamas Direktyvos (ES) 2024/1203 28 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės, priimdamos Direktyva (ES) 2024/1203 nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą, t. y. papildomas Įstatymo priedas nuoroda į Direktyvą (ES) 2024/1203. Atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2024/1203 reikalavimus, numatoma, kad šis pakeitimas įsigalios 2026 m. gegužės 21 d. Dalis šioje direktyvoje esančių nuostatų, kurios turėtų būti įgyvendinamos Aplinkos apsaugos įstatymu, jau yra perkeltos, kitas Direktyvos (ES) 2024/1203 nuostatas, nesusijusias su Aplinkos ministerijos kompetencija, į nacionalinę teisę perkelia atitinkamos kompetentingos institucijos.

Dėl Kodekso 12 straipsnio

Pagal Kodekso projektu siūlomus pakeitimus, kriterijus, kuriais vadovaujantis taikoma atsakomybė už Kodekso 246 straipsnio 1 dalyje nurodytų, mažai pavojingo administracinio nusižengimo požymių turinčias veikas, padarytas individualiai nuotekas besitvarkančių asmenų, tvirtintų kontrolę vykdančios institucijos vadovas vadovaudamasis Kodekso 12 straipsnio 2 dalimi.

Dėl Kodekso 589 straipsnio.

Šiuo pakeitimu siekiama atstatyti teisinį aiškumą ir Kodekso 589 straipsnio 31 punkte nustatyti, jog aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai taiko atsakomybę ne už visus 242 ir 268 straipsniuose numatytus administracinius nusižengimus, o tik už 242 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse numatytus

nusižengimus ir už 268 straipsnio 1, 2, 3, 4, 5 ir 6 dalyse numatytus nusižengimus. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad Aplinkos apsaugos departamento veiklos sritis nėra susijusi su reklamos naudojimo reikalavimų ir draudimų kontrole, o pradėti administracinių nusižengimų teiseną ir atlikti administracinių nusižengimų tyrimus dėl Kodekso 144 straipsnio 1, 4 ir 5 dalyse numatytų administracinių nusižengimų suteikta teisė ir kitų institucijų pareigūnams (pvz., Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, savivaldybių administracijų), siūloma pakeisti Kodekso 589 straipsnio 31 punktą, atsisakant aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų kompetencijos pradėti administracinių nusižengimų teiseną, atlikti administracinių nusižengimų tyrimą ir surašyti administracinių nusižengimų protokolus dėl Kodekso 144 straipsnio 1, 4, 5 dalyse numatytų administracinių nusižengimų.

Kodekso projekto 12 straipsnio 1 dalies (nustatančios, kad aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai taiko atsakomybę ne už visus 242 straipsnyje numatytus administracinius nusižengimus) atskira įsigaliojimo data nenumatoma (įsigaliojusių įsigaliojus Kodekso projektui), siekiant kiek galima skubiau atskirti AAD ir savivaldybės administracijų pareigūnų funkcijų dubliavimą. Savivaldybės administracijų pareigūnams jau nuo 2024 m. yra pavesta taikyti atsakomybę už Kodekso 242 straipsnio 4 ir 5 dalyje numatytus administracinius nusižengimus, todėl Kodekso projekto 12 straipsnio 1 daliai nustatyti pereinamojo laikotarpio nėra poreikio.

Įstatymų projektais siūloma papildyti teisinį reguliavimą, patikslinant Kodekso 304² straipsnio 1 dalį ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalį ir numatant atsakomybę už invazinių rūšių naikinimo, plitimo prevencijos, valdymo priemonių neįgyvendinimą arba įgyvendinimą pažeidžiant invazinių rūšių naudojimą, valdymą, gausos reguliavimą ir plitimo prevenciją reglamentuojančius teisės aktus ar Reglamentą (ES) 1143/2014, kaip tai numatyta LGĮ 24 straipsnio 6 dalyje ir LAGĮ 13 straipsnio 6 dalyje – Aplinkos ministerija ir (ar) jos įgaliota institucija priima sprendimus dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo priemonių, nustato įpareigojimus vandens telkinių ir žemės savininkams, naudotojams ir valdytojams dėl atskirų invazinių rūšių, kurios nurodomos Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos apraše, naikinimo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad invazinės rūšys neplistų į gretimus sklypus ar vandens telkinius, įgyvendinimo.

Pakeitimu pašalinama spraga, kai Kodekso 304² straipsnio 1 dalyje ir Įstatymo 122⁴ straipsnio 1 dalyje numatyta atsakomybė tik už netinkamą invazinių rūšių naikinimo priemonių įgyvendinimą, bet nenumatyta atsakomybė už jų neįgyvendinimą, taip pat patikslinamos formuluotės pagal LGĮ ir LAGĮ. Siūloma, kad pakeitimas įsigaliojusių nedelsiant, užtikrinant šiuo metu galiojančių teisės aktų – LGĮ 24 straipsnio 6 dalies ir LAGĮ 13 straipsnio 6 dalies įgyvendinimą, kas įtakotų invazinių rūšių daromos žalos biologinei įvairovei mažėjimą. Taikyti pereinamąjį laikotarpį nėra poreikio.

Parengtais Kodekso ir Įstatymo projektas visų pirma siekiama įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Ateityje, rengiant Aplinkos apsaugos įstatymo aktualią redakciją, bus patikslintos pasenę, neaktualios nuostatos (pvz., galiojančių Įstatymo nuostatų suderinimo su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo ir Kodekso pakeitimo projektus, susijusius su Reglamente (ES) 2017/852 (su paskutiniu pakeitimu Reglamente (ES) 2024/1849) nuostatų įgyvendinimu, neigiamų pasekmių

nenumatoma. Vadovaujantis Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“, atliktas administracinės naštos pokyčio ir prisitaikymo išlaidų kiekybinis vertinimas. Dėl siūlomo reguliavimo pakeitimo, pavedant reikalavimo odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengti amalgamos separatorius įgyvendinimo priežiūrą vykdyti Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos, o ne Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos, bus sumažintas fizinių patikrinimų skaičius odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose, dėl to prisitaikymo našta ūkio subjektams sumažės 5555,04 Eur.

Įstatymo 87 straipsnyje ir Kodekso 251 straipsnyje patvirtinus pagal Reglamento (ES) Nr. 2024/1157 63 straipsnį nustatytas sankcijas neigiamų pasekmių nenumatoma.

Įtvirtinus Reglamento (ES) 2024/590 27, Reglamento (ES) 2023/1805 23-25, Reglamento (ES) 2023/1115 25, Reglamento (ES) 2023/956 26 straipsniu nustatytas sankcijas neigiamų pasekmių nenumatoma.

Pakeitus Kodekso 12, 304² ir 589 Įstatymo 122⁴ straipsnius neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus Įstatymų projektus neigiamų pasekmių kriminogeninei situacijai ir korupcijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus Įstatymų projektus, susijusius su Reglamento (ES) 2017/852, jo paskutinio pakeitimo Reglamente (ES) 2024/1849, nuostatų įgyvendinimu, sumažės administracinė našta verslo subjektams – odontologijos įstaigoms. Bus efektyvesnė odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigose įrengtų amalgamos separatorius priežiūra, perskirsčius priežiūrą vykdančių institucijų funkcijas, nesidubliuotų patikrinimai, odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigas tikrintų specialių medicinos ir visuomenės sveikatos žinių turintys pareigūnai.

Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnyje nustatytų sankcijų įtvirtinimas Įstatyme ir Kodekse ir šių sankcijų taikymas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

Reglamento (ES) 2024/590 27 straipsnyje nustatytų sankcijų įtvirtinimas nacionaliniuose teisės aktuose ir jų taikymas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

Įgyvendinant Reglamentą (ES) 2023/1805 siekiama didinti nuoseklų atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro ir pakaitinių energijos išteklių naudojimą jūrų transporto sektoriuje visoje Sąjungoje, laikantis tikslo ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą visoje Sąjungoje, kartu užtikrinant sklandų jūrų transporto veikimą, užtikrinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro ir tvarių technologijų naudojimo diegimo reguliavimo tikrumą ir vengiant vidaus rinkos iškraipymų. Pažymėtina, kad reglamentas taikomas visiems laivams atplaukiantiems, esantiems ar išplaukiantiems iš Europos Sąjungos uostų nepriklausomai nuo laivo vėliavos.

Reglamento (ES) 2023/1115 25 straipsnyje nustatytų sankcijų įtvirtinimas nacionaliniuose teisės aktuose ir jų taikymas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

Igyvendinant Reglamento (ES) 2023/956 26 straipsnio nuostatas ir nuo 2026 m. visapusiškai taikant PADKM bus užtikrinama sąžininga konkurencija tarp ES (ir Lietuvos pramonės) gamintojų ir trečiųjų šalių importo, mažinant anglies dioksido nutekėjimo riziką bei skatinant perėjimą prie klimatui neutralios ekonomikos. Lietuvos verslui tai suteiks naujų galimybių stiprinti savo konkurencingumą ir prisidėti prie darnios ekonomikos kūrimo.

Kodekso 12 ir 589 straipsnio pakeitimas neturės įtakos verslo sąlygoms, nes pakeitimai orientuoti ne į verslo sąlygas, o į administracinės atsakomybės švelninimą fiziniams asmenims.

Kodekso 304² ir Įstatymo 122⁴ straipsnių pakeitimas neturės įtakos verslo sąlygoms.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Dėl Reglamento (ES) 2024/1157 63 straipsnį įgyvendinančių Įstatymo ir Kodekso nuostatų pakeitimo priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų teisės aktų nereikės.

Dėl Reglamento (ES) 2024/590, Reglamento (ES) 2023/1805 ir Reglamento (ES) 2023/956 kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

Dėl Reglamento (ES) 2023/1115 teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

Dėl Kodekso 12 ir 589 straipsnių pakeitimo kitų teisės aktų keisti nereikės. Dėl Kodekso 12 straipsnio pakeitimo bus keičiamas Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2020 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. AD1-198 „Dėl kriterijų, kuriais vadovaujantis administracinis nusižengimas laikomas mažai pavojingu, nustatymo“.

Dėl Kodekso 304² ir Įstatymo 122⁴ straipsnių pakeitimų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo Projektas ir Kodekso projektas parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo Projekte ir Kodekso projekte nenustatomos naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms, Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymo projektą, reikės parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. kovo 21 d. nutarimo Nr. 265 „Dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio ir 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008, įgyvendinimo“ pakeitimo projektą.

Priėmus Įstatymų projektus, įgyvendinamųjų teisės aktų, susijusių su Reglamentu (ES) 2023/956, priimti nereikės.

Priėmus Įstatymų projektus, įgyvendinamųjų teisės aktų, susijusių su Reglamentu (ES) 2023/1115, priimti nereikės.

Dėl Kodekso 12 straipsnio pakeitimo reikės keisti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2020 m. liepos 3 d. įsakymą Nr. AD1-198 „Dėl kriterijų, kuriais vadovaujantis administracinis nusižengimas laikomas mažai pavojingu, nustatymo“. Pakeitimą turės atlikti Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.

Dėl Kodekso 304² ir Įstatymo 122⁴ straipsnių pakeitimų įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus Įstatymų projektus, jiems įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„miškų naikinimas“, „miškų alinimas“, „medienos reglamentas“, „sankcijos“, „EUDR“, „klimato kaita“, „pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas“, „administracinis nusižengimas“, „gyvsidabris, dantų amalgama“, „cheminės medžiagos“, „cheminių medžiagų tvarkymas“, „ozono sluoksnį ardančios medžiagos“, „atliekos“, „išvežimas“, „eksportas“, „importas“, „laivyno bendrovės“, „ReFuel“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.